הצלת ילדי ישראל
שהוחבאו בהולנד
בימי המלחמה

התכתבות כ״ק אדמו״ר מוהריי״צ נ״ע
עם המלכה, שר המשפטים,
ועד לעניני היתומים והקהילה היהודית

*

מזכרת משמחת הנישואין
של

החתן הרה"ת מנחם מענדל
והכלה מרת דבורה אסתר שיחיו
לוין

ביום הרביעי י״ג סיון ה׳תשס״ז

ב״ה

אנו מודים להי׳ על כל הטוב אשר גמלנו, ובחסדו הגדול זיכנו בנישואינו למז״ט, ביום הרביעי, י״ג סיון ה׳תשס״ז.

התודה והברכה מובעת בזה לידידינו ומכרינו, אשר הואילו לשמוח אתנו יחדיו ביום שמחת לבבנו, ולברכנו בברכת מז״ט וחיים מאושרים בגשמיות וברוחניות.

בשמחה וטוב לבב נתכבד להגיש לפני המשתתפים בשמחתינו, תשורה מיוחדת, קובץ ״הצלת ילדי ישראל, שהוחבאו בהולנד בימי המלחמה״, התכתבות כ״ק אדמו״ר מוהריי״צ נ״ע עם המלכה, שר המשפטים, ועד לעניני היתומים והקהילה היהודית.

האל הטוב הוא יתברך, יברך את כבודו ואת אנשי בינו יחיו, בתוך כלל אחב״י, בברכות מאליפות מנפש ועד בשר. ויה״ר שבקרוב נזכה לקיום היעוד מהרה ישמע גו׳ בערי יהודה ובחוצות ירושלים גו׳ קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה גו׳, בגאולה האמתית והשלימה.

מנחם מענדל ודבורה אסתר לוין

י״ג סיון ה׳תשס״ז
אמסטרדם הולנד

ב״ה, ח״י אדר שני, ה׳תשי״ח
ברוקלין, נ.י.

הוד כבוד המלכה ווילהלמינא
דהולאנד

ברכה ושלום:

זה מאות בשנים אשר מלכות הולאנד שמשה סמל לכל העולם ברוח האנושיות שלה, ומאז ועד עתה היתה מקום מקלט לכל נרדף בשביל דתו או עמו.

וגם לנו היהודים היתה מלכות הולאנד מקלט מימי האינ-קוויזיציי׳, ובצלה מצאו כמה מבני עמנו מחסה ביום זעם. ולא יפלא איפא כי אסירי תודה אנו למדינת הולאנד, ולא רק אזרחי המדינה כי אם כל אחינו בני ישראל באשר הם שם הם מידידי׳ המסורים של מדינת הולאנד המתפללים לשלומה ודורשים טובתה כל הימים.

וכתום המלחמה האחרונה נודע לנו כי שוב התנשאה מדינת הולאנד ועמה הנאור לגובה האנושיות שלה, ובה בשעה שהזדים התגוללו בדם, הנה בני העם ההולאנדי הצילו מאות ילדי ישראל מיד מרצחיהם.

למען ילדים אלה באתי בבקשה גדולה מעומק הלב לכבוד הוד מלכותה.

בחיי היהודי כליון הנשמה ר״ל גדול מכליון הגוף, ואשר לכן הצלה גופנית לבדה איננה הצלה שלימה. ומי יספור מספר הקדושים מבני עמנו שמסרו נפשם על קידוש השם, כי ענין קדוש הוא מיסודי דתנו.

- ב -

והנה כל אותם ילדי העברים אשר בצולו על ידי ההולאנדים הרחמנים – וה' הטוב ישלם גמולם הטוב – באם לא יקבלו האפשרות לשוב לעמם ומקור מחצבתם ולהתחנך על ברכי היהדות, הרי נדונים הם על ידי זה לכרת ומיתת נשמתם, ולא יתכן שעם נאור כהולאנדי ישא אשמה על שלילת החוב האנושי הזה מקרבנות המלחמה, היתומים האומללים, לשוב לעמם ולדתם.

אי לזאת הנני מגיש בקשתי לפני הוד כבוד מלכותה, להתענין בגורל היתומים היהודים האלה אשר נפשם בשאלתם, הנמצאים עדין תחת חסותם של משפחות הולאנדיות, לקרוא להם דרור, ולעזור להם לשוב לעמם ולדתם בהקדם האפשרי, אשר אז רק ימלא העם ההולאנדי הנאור את חובָתו לעם הנרדף והצלת הילדים האומללים האלה תהי' הצלה אמתית ונכונה ברוח האנושיות האמתית.

בשחוני גדול אשר הוד כבוד מלכותה תשים לבה הטוב לשאלתי ובקשתי והי' שם מלכות הולאנד ועמה לכבוד ולתהלה בכל התבל.

המתפלל ודורש שלומה ושובתה

ושלום עמה הנכבד,

English Rendition

By the Grace of G-d
18th of Adar-sheni, 5708
Brooklyn, N.Y.

Her Majesty

Queen Wilhelmina of the Netherlands

Blessing and Peace:

For hundreds of years the Kingdom of the Netherlands has served as a symbol to the whole world with her spirit of humanitarianism, and then as now it has served as an asylum to all the persecuted because of their religion or race.

To us Jews the Kingdom of the Netherlands has been a place of refuge from the days of the Inquisition, and in its shade many of my people found shelter in a day of wrath.

It is not surprising, therefore, that we are deeply grateful to Holland, and not only those of our people who are citizens but all my brethren the children of Israel wherever they may be, and we pray for her peace and welfare always.

When the last war was over, we learned that once again the Kingdom of the Netherlands and her people had risen to their traditional humanitarian heights; for at the time when the barbarians were bathing in blood, the people of the Netherlands saved hundreds of Jewish children from the hands of their would-be murderers.

It is for the sake of these children that I appeal to your Majesty from the depths of my heart.

To the Jew the destruction of the soul - G-d forbid - is worse

Page 2

Her Majesty
Queen Wilhelmina

than the destruction of the body. Hence physical salvation alone is not a complete salvation, and countless are the martyrs of our people who sacrificed their livesfor the sanctification of G-d's Name, since the principle of self-sacrifice for our faith is a fundamental one in our life.

I am informed that of the Jewish children saved by the merciful Dutch people (whom G-d will surely recompense with good) there are many who have not, as yet, been given an opportunity to return to their own people to whom they belong, and have not, as yet, been enabled to be brought up in the spirit of traditional Judaism. Thus these children are in danger of being condemned to a fate which is regarded by us as a severance from the source of their souls, that is - spiritual death.

It is inconceivable that the Dutch people would wish to have upon its conscience the guilt of denying this elementary humanitarian right to the victims of the war, by withholding from the unfortunate Jewish orphans the opportunity to return to their own people and faith.

I therefore petition Your Majesty to take a personal interest in the fate of these Jewish orphans who are still under the care of Dutch families, that liberty be proclaimed unto them and that they be enabled to return their people and their faith without delay; for then, and only then, will the Dutch people have fulfilled its duty to our persecuted people, and the salvation of the unfortunate orphans will be a complete salvation in the spirit of true humanitarianism.

Page 3

Her Majesty
Queen Wilhelmina

I feel certain that Your Majesty will lend your kind heart to this my petition, and the name of the Kingdom of the Netherlands and her people will once again be glorious in the whole world.

From one who prays for Your Majesty's welfare and happiness, and for the welfare and happiness of your great people,

s/s Joseph I. Schneersohn
Chief Rabbi

RJIS:nm

SECRETARIE
VAN
H. M. DE KONINGIN

'S-GRAVENHAGE, August, 23 1948.

Mr. N.J. Mindel, Sceretary of
Rabbi of Lubawitz,
770 Eastern Parkway,
BROOKLYN 13 N.Y.

Dear Sir,

I am to inform you that Her Majesty regrets not to have received the letter mentionned in your letter of July 22, 1948.

Yours truly,

M. Kohnstam.
Private Secretary to H.M. the
Queen of the Netherlands.

MINISTERIE VAN JUSTITIE
(MINISTRY OF JUSTICE)
7th Department A

Nr. 1984.

The Hague, December 20th. 1948.

To Rabbi I. Schneersohn,
770 Eastern Parkway
Brooklyn N.Y.
U.S.A.

Re: Jewish War Orphans.

With regard to your petition directed to H.M.the Queen and transferred to me to deal with the subject, I have the honour to inform you as follows:

The present provision for the educational, juridical and material care of War Orphans had been prepared already a long time before the liberation. No difference was made between Jewish and not-Jewish children, nor between minors of the Dutch and of other nationality, such in clear contrast with the discrimination regarding religion, race or political conviction as prevalent in Germany and elsewhere. Those who during the German occupation, and frequently with imperilling their own lives, had taken into their house Jewish children who were threatened with death, had only one object in view namely to save the lives of these children.

By far in most cases these Jewish children, living since several years with not-Jewish families, were surrounded by the same love as the children of their foster-parents. Risking their lives cultivated with many foster-parents feelings which can be equalled to the feelings of the real parents. The children grew, as a natural consequence, into the foster-families and formed a part of them.

After the liberation it had to be definitely settled in whose hands the guidance of these children's lives was to remain, that is: who was to be appointed as their guardian. This responsible task was entrusted to the independant judge. In the same way as in normal cases provisions used to be made by the board of guardians, a Commission for War Foster-Children was established which was to make proposals to the judge and to advise him with regard to the appointment of guardians. Pending the appointment of guardians the interests of the children are taken to heart

-also-

65. Algemeen.
H. D. 305 - 5000 - '48

MINISTERIE VAN JUSTITIE

also by the same Commission. By law it was made compulsory for everybody who had taken in a war foster-child, to notify the authorities of it, whilst the names of the children were entered into a public register. The Netherlands is the only country where such provisions have been made.

The Commission for War Foster-Children is composed of pedagogues, doctors, lawyers as well as representatives of former illegal groups which had devoted themselves secretly to the care of Jewish children during the occupation. As it was proved that about 2/3 of the War Foster-Children were of Jewish origin, the Commission was composed for about one half of Jews of all classes, amongst whom the Chief Rabbi Mr.Tal, as well as the president of the Netherlands-Jewish Church, the public notary Mr.Spier. The Commission, when considering the interests of each separate War Orphan, keeps of course full account with the supposed wishes of the deceased parents regarding the future education of their children, whilst also full attention is given to subjects of a general nature (the love with which the child is surrounded, the moral and instructive fitness of the foster-parents, their social position, state of health, etc.). It was proved from experience that a certain percentage of the Dutch Jewish parents emphatically wished that, in case they should not survive the period of the occupation, the tie between their children and the foster-families to which these parents - often personally - had entrusted their children, should continue to exist. In case both parents or one of them should return after the war the parents, as a matter of course, were united with their children. Owing to circumstances the foster-parents themselves could and would not in many cases keep the children after the liberation. In such cases and others the Commission arranged a

-transfer-

55. Algemeen. H. D. 305 - 5000 - '48

MINISTERIE VAN JUSTITIE

transfer to Jewish surroundings, either with relatives of the child or not. Only in about 350 cases the Commission advised the judge to place a child of Jewish origin under guardianship of not-Jewish persons. This amounts to a percentage of hardly 9% of the total amount of the 4000 Jewish children that were saved and of about 17% of the 2040 war foster-children (orphans). In other words: 91% of the Jewish children that were saved and 83% of the Jewish foster-children are growing up in Jewish surroundings.

It needs not be emphasized that whenever the Commission took a case into consideration religious motives formed a point of extraordinary importance and only with regard to five children who on account of psychical reasons (that is separation from their foster-parents whom they in the course of years had learned to consider as their own parents) might not have endured a transfer without lasting harm, a child of orthodox-Jewish parents was entrusted to the perpetual care of its not-Jewish foster-parents. The Orthodoxy (Traditional Judaism) formed, before the war, only about 12% of the Jewish population.

One can hardly speak of spiritual liberty with children under 6 years of age. The greater majority of the above mentioned 350 minors exists of children who came to their foster-parents at the age of not yet 4 years.

The activities of the Commission for War Foster-Children will be concluded on the 1st of September 1949.

I trust that the above information will convince you of the fact that the interests of the Jewish War Orphans have been taken to heart with great earnestness and with complete acknowledgement of the great spiritual value of an education in well-selected surroundings.

The Minister of Justice,

[signature]

55. Algemeen. H. D. 305 - 5000 - '48

1600

אינהאלט פון בריוו פון
יוסטיץ מיניסטער פון
האָללאנד צו כ"ק אד"ש

האג, דעצ. 20, 1948

<u>אידישע מלחמה יתומים</u>

ענטפער אויף אייער פעטיציע צו דער קעניגין, האָב איך דעם כבוד מיטצוטיילן:

דער סדר בנוגע די ערציאונגס, יורידישע און מאטעריעלע זאָרג פאר מלחמה יתומים איז צוגעגרייט געוואָרן א לאנגע צייט פאר דער באפרייאונג. קיין אונטערשייד איז ניט געמאכט געוואָרן בנוגע אידישע און ניט־אידישע קינדער, אויך ניט צווישן האָלענדישע און אנדערע נאציאָנאליטעטן. די וועלכע האָבן אונטער דער דייטשער אָקופאציע אָפט איינגעשטעלט זייער לעבן אריינגעמענדיק אידישע קינדער אין זייערע הייזער האָבן געהאט בלויז איין מאָטיוו – צו ראטעווען די לעבנס פון די קינדער.

אין דער גרעסטער טייל פון די דאָזיקע אידישע קינדער, וועלכע האבן עטליכע יאָרן פארבראכט אין ניט אידישע היימען, האָבן די קינדער געניאָסן פון דער זעלבער ליבע ווי די לייבליכע קינדער פון זייערע שטיף־עלטערן. ס'איז דעריבער נאטירליך, דאָס די קינדער זיינען זיך צוזאמענגעוואקסן מיט די פאמיליען פון זייערע שטיף־עלטערן אלס א טייל פון זיי.

נאָך דער מלחמה איז די פאראנטוואָרטליכע אויפגאבע וועגן ענטשיידן דעם גורל פון די קינדער איבערגעגעבן געוואָרן צום פּם אונאָפהייניגיקן ריכטער. א„קאָמיסיע פאר מלחמה שטיף־קינדער" איז געגרינדעט געוואָרן אלס עצה־געבער צום ריכטער אין דער באשטימונג פון אפּוטרופּסים. איידער אפּוטרופּסים קענען ווערן באשטימט, זאָרגט די קאָמיסיע וועגן

גורל פון די קינדער. ס'איז דורכגעפירט געוואָרן א געזעץ וואָס
צווינגט אלעמען וועלכע האָבן ארייגענומען מלחמה שטיף־קינדער צו
באריכטן וועגן דעם די נויטיקע אינסטאנצן, און די נעמען פון די
קינדער איז ארייגעפירט געוואָרן אין א עפּענטליכע רעגיסטראציע
האָלאנד איז די איינציקע לאנד וואו אזא סדר איז איינגעפירט גע־
וואָרן.

די קאָמיסיע באשטייט פון פעדאגאָגן, דאָקטוירים, אדוואָקאטן און
פאָרשטייער פון די אומלעגאלע גרופען וועלכע האָבן זיך דורך דער
אָקופּאציע פארנומען מיט די אידישע קינדער אין געהיים. אזוי
ווי 2/3 פון אלע מלחמה קינדער זיינען אידישע, די קאָמיסיע בא־
שטייט פון א העלפט אידן פון אלע שיכטן, ארייגרעכנדיק דעם
הויפּט ראבינער טאל און דעם פרעזידענט פון דער אידישער רע־
ליגיעזער געמיינדע, דער נאָטאריוס ספּיער.

אין באטראכטנדיק די אינטערעסן פון יעדן באזונדערן אידישן
מלהמה יתום, נעמט די קאָמיסיע אין אכט די מעגליכע וואונשן פון
די פארשטאָרבענע עלטערן בנוגע דער ערציאונג פון זייערע קינדער,
צוגלייך מיט די אלגעמיינע אומשטענדן (די ליבע וועלכע דאָס קינד
געניסט, די מאָראלע און ערציערישע פייאיגקייטן פון די שטיף־
עלטערן, א.א.וו.). עס האָט זיך ארויסגעוויזן פון ערפארונג, אין
דאָס א געוויסער פּראָצענט האָב עלטערן געוועלט דאָס אין פאל ווען
זיי וועלן ניט איבערלעבן די אָקופּאציע זאָלן זייערע קינדער –
ווען זיי האָבן אָפּט פערזענליך איבערגעגעבן – ניט איבעררייסן
זייער בונד מיט זייערע שטיף־עלטערן. אין פאל וואוביידע אָדער
איינער פון די עלטערן קערט זיך אום, ווערן די קינדער זעלבסט־
פארשטענדליך איבערגעגעבן צו זיי. אין פיל פאלן ווילן די שטיף
עלטערן ניט אָדער קענען ניט האלטן די קינדער. אין אזעלכע
פאלן אראנזשירט די קאָמיסיע דאָס די קינדער זאָלן איבערגעגעבן
ווערן אין אידישע הענט, קרובים אָדער ניט. בלויז אין 350 000
פאלן האָט די קאָמיסיע געראטן דעם ריכטער צו שטעלן די קינדער

אונטער דער אפוטרופסות פון ניט אידישע פערזאָנען. דאָס איז 9% פון דעם סה"כ פון 4000 אידישע קינדער וועלכע זיינען גע־ראטעוועט געוואָרן, און 17% פון די 2040 פון מלחמה יתומים. מיט אנדערע ווערטער, 91% פון די געראטעוועטע אידישע קינדער אָדער אמף 83% פון אידישע מלחמה יתומים, ווערן ערצויגען אין אידישע סביבה.

ס'איז איבעריק צו אונטערשטרייכן, אז די קאָמיסיע האָט אין יעדנפאל געלייגט גרויס וויכטיקייט אויף דעם רעליגיעזן מאָטיוו, און בלויז אין פאל פון 5 קינדער פון אָרטאָדאָקסישע אידישע עלטערן זיינען זיי איבערגעגעבן געוואָרן אויף שטענדיק צו ניט אידישע שטיף־עלטערן צוליב פסיכאָלאָגישע סיבות, ווייל די קינדער האָבן זיי באטראכט אלז זייערע אייגענע עלטערן, און אָפּרייסן זיי וואָלט געבראכט גרויס שאָדן צו די קינדער. פאר דער מלחמה האָט דאָס אָרטאָדאָקסישע יודענטום געשאפן בלויז 12% פון דער אידישער באפעלקערונג.

קען
מען קוים ריידן וועגם רעליגיעזע פרייהייט בנוגע קינדער אינגער פון 6 יאָר. די גרעסטע טייל פון די אויבענדערמאָנטע 350 קינדער זיינען איבערגעגעבן געוואָרן צו זייערע שטיף עלטערן ווען זיי זיינען געווען אונטער 4 יאָר אלט.

די ארבעט פון דער קאָמיסיע וועט אָפגעשלאָסן ווערן דעם ערשטן סעפט. 1949.

איך גלויב דאָס די אויבנדערמאָנטע אינפאָרמאציע וועט אייך איבער־צייגן אז די אינטערעסן פון די אידישע מלחמה יתומים זיינען זאָרג־פעלטיק און ערנסט גענומען געוואָרן אין באטראכט מיט פולשטענדיקן געוויכט אויף די גייסטיקע און ערציאונגס סביבה.

יוסטיץ מיניסטער.

ב"ה, יו"ד שבט, תש"ט

ברוקלין

כבוד שר המשפטים,

מיניסטריון למשפטים,

האג.

בענין יתומי המלחמה היהודים.

שלום וברכה.

במענה על מכתבו מיום ה־20 לחדש דעצעמבער, 1948.

אסיר תודה אני לו בעד הידיעות המפורטות, ושמחתי לראות בכלל כי המוסדות האחראיים של ממשלת הולנד עסקו בשאלת היתומים בהתענינות רצינית וטובה, והעם היהודי ישמור תודה אמתית בלבו לעם ההולנדי בעד המפעל הנשגב הזה.

יחד עם זה תינתן לי הרשות להעיר:

אף אם ועד יתומי המלחמה מלא חובתו בנוגע למצבם הגשמי של היתומים היהודים אשר גורלם בידו, הנה אינני יכול להסכים כי גם בנוגע לחיי הנפש של 350 היתומים שנמצאים אצל אפוטרופסים בלתי־יהודים כן הוא. אמנם ביחס לסכום הכולל של היתומים מספר קטן הוא, אבל בענין כזה הרי כל אדם וילד עולם מלא הוא, ואם גם גורל יתום אחד הי' על המשקולה ראוי הי' להתענין בו בכל לבנו, ואף כי 350.

ילד יהודי מבטן ומלידה צריך לקבל האפשרות להתחנך על ברכי היהדות להשאר יהודי. אמנם אין מקום לדבר ע"ד בחירה ביחס לילדים בגיל שע, אבל דוקא משום שאינם בעלי־בחירה עכשו אין רשות בידינו לעשות שינוי עקרי במהלך

־חייהם־

- ב -

חייהם, כי נולדו יהודים ועתה מוסרים אותם להתחנך על ברכי אנשים שאינם־יהודים. ויש בזה קיפוח צדק גדול הן בנוגע לילדים, והן בנוגע להוריהם הנרצחים ולעם היהודי בכלל.

אי לזאת הנני מחלה את פני כבודו למסור בקשתי הרציניה לועד היתומים ולעוררם להתבונן במצבם של 360 היתומים האלה למען השיבם למקור מחצבתם, ואז רק אז תהי' עבודתם שלימה.

בטחוני חזק שתקוים בקשתי זאת וישמחני בקרוב בבשורה טובה מסידור כל היתומים לחנוך ברוח דת מקור מחצבתם, והבורא יתברך יברכם ואת כל אשר להם בברכות מאליפות.

בברכה,

TRANSLATION

By the Grace of G-d
10th of Shevat, 5709
February 9th, 1949
Brooklyn, N.Y.

The Honorable
Minister of Justice,
Ministerie Van Justitie,
The Hague.

Re: Jewish War Orphans
7th Department A
Nr. 1984

Dear Sir:

I thank you for your communication of December 20, 1948, and I am deeply appreciative of the detailed information contained therein. It is gratifying to see that the responsible authorities of the Netherlands governement have dealt with the problem with earnest and profound concern. The Jewish people will always cherish a sense of gratitude to the people of the Netherlands for this noble and humanitarian service.

May I, however, be permitted to make the following observations:

While the Commission for War Foster-Children has ably discharged its duty towards the material welfare of the Jewish war orphans whose fate had been entrusted into its hands, I cannot agree that it has done so also with regard to the spiritual lives of the 350 Jewish orphans who are placed under the guardianship of non-Jewish foster-parents. In relation to the total, the number is admittedly small, but in a matter of

Hon. Minister of Justice Feb. 9, 1949

2

this kind each individual, man or child, is a world by himself. Were the fate of but one child in the balance, it should have deserved our utmost concern, all the more so when the number is 350.

A Jewish child by birth should be permitted to grow up in the atmosphere of his Jewish heritage and remain Jewish. It is true that one can hardly speak of spiritual liberty in the case of children of six years of age. But precisely because they are not in a position to decide for themselves, we have no right to make a fundamental change in their whole life by placing children of Jewish birth to be brought up in a non-Jewish environment. This would constitute a grave injustice to these 350 Jewish children, their martyred Jewish parents, and the Jewish people as a whole.

We beg you, therefore, to submit our earnest plea to the Commission for War Foster-Children and urge it to reconsider the fate of these 350 Jewish war orphans with a view to returning them to the fold of their people. Then, and only then, will the record of this noble humanitarian work be a perfect one.

I firmly trust that this our request will be fulfilled, and that we shall have the gratification of receiving the good tidings that all the Jewish war orphans have been placed in the

Hon. Minister of Justice Feb. 9, 1949

3

care of an environment to which, as Jewish children, they belong.

With prayerful wishes for Divine blessings,

Signed: /Rabbi/Joseph I. Schneersohn/

RJS:n

~~MINISTERIE VAN JUSTITIE~~

Ministry of Justice
7th Department A

Nr. 2514

Re: Jewish War Orphans.

The Hague, March 2nd, 1949.

With regard to your favour of February 9th, 1949, I beg to inform you that according to your wishes I have sent a copy of it to the Commission of War Foster-Children.

The Minister of Justice,

To Rabbi J.Schneersohn
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N.Y.
United States of America.

55. Algemeen
H.D. 305-5000-'48

Rabbi D.J.Schochet
Emmapark # 7.
Den-Haag
Holand

שלח ע"י הרב
והוא גיסו של
הרב חדיקוב)

ב"ה, ח' אדר תש"ט.
ברוקלין

אל ראשי ומנהיגי קהל עדת ישרא
בעי"ת אמסטרדם יע"א
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

עומד אני בכתובים עם הממשלה בהאלאנד בידון שחרורם של ילדי ישראל הנמצאים שם בידי נכרים אשר החביאום בימי המלחמה ואשר -כפי שכותב לי המיניסטר ליוסטיץ- מגיע מספר הילדים האלה לשלש מאות וחמשים.

מכתבי האחרון אל המיניסטר ליוסטיץ נמסר על ידו אל הועד לעניני יתומי המלחמה ויש תקוה אשר השתדלות עצומה ומסורה תועיל בעזה"י לשחרורם של כל הילדים.

ואמנם אין לנוח ולשקוט כל זמן שאף אחד מהילדים היהודים נמצא עדיין בידי הנכרים.

ובזה הנני לעורר ולבקש את כבוד מעלתם לעשות כל מה שבידם בהצלת הילדים הנ"ל ובטח גם יזדרזו מאד בזה, וידעו כי כל יום ויום שעובר לבטלה גורם צער גדול לנשמות הקדושות של הורי הילדים האלו, והשי"ת יעזרם ויצליחם בכל עניניהם בגשמיות וברוחניות.

המברכם

ב"ה, ט' אדר, ה'תש"ט
ברוקלין

כבוד הועידה ליתומי המלחמה
מיניסטריון למשפטים
האאג.

<u>בענין היתומים היהודים</u>

שלום וברכה.

שר המשפטים הואיל להודיע לי כי שלח למעלת כבודם העתקת מכתבי אליו מיום יו"ד שבט, שנה זו. ובלי ספק ידונו בכובד ראש וימלאו בקשתי האמורה במכתבי הנזכר למעלה בענין גורל 350 היתומים היהודים שיצאו מן הכלל ולא נסתדרו אצל אפוטרופסים יהודים.

ובזה באתי להעיר תשומת לבם על גודל דרישת השעה שהיתומים הנזכרים למעלה יסתדרו בבתי יהודים בהקדם הכי אפשרי ובלי איחור זמן, באשר הוא ענין של פיקוח נפשות.

בגודל הבטחון אשר ימלאו בקשתי על הצד היותר טוב, הנני מודה להם מראש ומברכם בהצלחה רבה.

בכבוד הראוי,

TRANSLATION

By the Grace of G-d
9th of Adar, 5709
(March 10, 1949)
Brooklyn, N.Y.

The Commission of War Foster-Children
The Ministry of Justice
The Hague.

Re: Jewish War Orphans

Gentlemen:

I am informed by the Honorable Minister of Justice that a copy of my letter of February 9, 1949, addressed to him, has been forwarded to you for action.

I feel certain that you will act favorably on my request concerning the 350 Jewish war orphans who had not yet been placed in the care of Jewish foster-parents, so as to place every one of them under Jewish guardianship without loss of time. Time is of the essence in this case, since the very fate of these Jewish children is in the balance.

Assuring you of our grateful appreciation, and with a prayer for your success,

Very truly yours,
/Signed: Joseph Isaac Schneersohn/

RJIS:NM

מהקומיסי' בעד יתמי המלחמה. 4/22/49

התוכן:

במענה על מכתבו מהעשירי למערץ שקבלו ע"י היוסטיץ מיניסטר. קבלו העתקה ממכתבו מפעב. 9. מודים עבור ההתענינות.

בנוגע ל־350 היתומים אשר עדין ברשות אי־יהודים, לדאבוננו אי אפשר להם לשנות המצב. הקומיסי' אינה אלא מועצה, וההחלטה היתה בידי בית המשפטים. בכלל, 1700 מהסה"כ של 2040 יתומים יהודים שנשארו אחרי המלחמה נסתדרו בסביבות של יהודים בעזרת הקומיסי'.מאידך גיסא, ידוע הדבר כי מיעוט מהאזרחים היהודים שנרצחו היו חפצים שילדיהם םם יתגדלו בסביבות של יהודים בשעה שבמשפחות האינם יהודים מצאו התמסרות וחיבה ומחסה והורים שניים.

בהולד לפני המלחמה רק כ־12% מהיהודים היו חרדים, ורק 2 או 3 אחוזים ציונים. במקרים רבים ההורים בעצמם ביקשו את ידידיהם הא"י לשמור על ילדיהם אם לא ישובו בחיים. ואפילו בשאר המקרים חושבים אנו בהחלט כי רוב היהודים של הולנד, למרות התחי' היהודית הגדולה בעקבות מדינת ישראל, רוצים להשאיר חלק מהיתומים ברשות האפוטרופסים שלהם משום הקשר שביניהם.

מהקהלה באמסטרדם.

מאשרים קבלת המכתב מח' אדר. יודעים לדאבוננו ע"ד המצב, ומודיעים כי אורגנזציות אחדות (יהודיות) עוסקות בזה, אבל לדאבוננו לא תמיד הצליחו. מקוים כי בקרב הימים אקצי' חדשה תתחיל ומקוים לתוצאות טובות. מודים בעד ההתענינות הטובה בקהלה היהודית בהולנד.

COMMISSIE
VOOR OORLOGSPLEEGKINDEREN

Gelieve in Uw antwoord
te vermelden: SB/RB.

AMSTERDAM, April 22nd 19 49.
Bureau: Passeerdersgracht 30-32
Telefoon 41703-38546

The Hon. Rabbi I. Schneersohn,
of Lubawitz,
770 Eastern Parkway,
BROOKLYN 13 N.Y.

We acknowledge receipt of your letter of March 10th, 1949, that we obtained through the intermediary of His Excellency the Netherlands Minister of Justice. Copy of your letter of February 9th, 1949, reached us in due course. We herewith thank you for the attention paid to the problem of the Dutch war-orphans, most of whom, of course, are of Jewish origin.

As to the about 350 Jewish war-orphans remaining with their non-Jewish war-fosterparents we are sorry to say that there is no possibility of changing their position as the guardianship is confided to the said fosterparents. In this connection it is necessary to point out that the task of our Commission was merely that of an advisory council, and that the Law charged the Courts of Justice with the regulations of the guardianships. As to the problem itself may we draw your attention to the fact that 1700 of a total of 2040 war-fosterchildren of Jewish origin after the war were placed in Jewish circles again through the intermediary of our Commission. On the other hand, it is a matter of fact that only a minority of our murdered Jewish citizens would have preferred for their children to be brought up after the war and if they would fail to return, in Jewish circles even if these circles were previously unknown to the children, instead of an education with the war-fosterfamilies, even if non-Jewish, where the children met love and security and, so to speak, got for the second time parents of their own.

As you certainly know, in Holland only about 12 percent of the Jews were orthodox and only 2 or 3 percent Zionists before the war. In many cases the parents themselves gave the children to their non-Jewish friends and made them promise to care for them, if they (the parents) should not return. But even in other cases we are convinced that notwithstanding the great Jewish renaissance, thanks to the revival of the State of Israel, the majority of the Dutch Jews still want to leave some of the war-fosterchildren with their war-fosterparents because of the strong tie that has grown between these children and their second home.

We, of course, quite understand the feelings of Jews all over the world being anxious not to lose their children spared by the horrors of the German war, even if only a small group is concerned. But unfortunately there is no possibility to find a solution of the problem as satisfactory from the point of view

-of-

COMMISSIE
VOOR OORLOGSPLEEGKINDEREN

Gelieve in Uw antwoord
te vermelden:

AMSTERDAM,..19...........
Bureau: Passeerdersgracht 30-32
Telefoon 41703-38546

-2-

of the Jewish community as from that of all other interests of the children, psychological, characterological, etc.

May we end with the expression of our respectful appreciation of your intentions.

On behalf of the Commissie voor Oorlogspleegkinderen,
(Commission for War-fosterchildren),

G.H.J. van der Molen Prof. Gesina H.J. van der Molen, chairman.

Dr. B.W. van Houten, secretary.

NEDERLANDSCH - ISRAËLIETISCHE
HOOFDSYNAGOGE
TE AMSTERDAM
TELEFOON 51610

Bankiers: Lippmann Rosenthal & Co.
Nieuwe Spiegelstraat 6-8,
Amsterdamsche Bank N.V
Bijkantoor: Sarphatistraat

Gem. Giro N 430 BJ/HR

ב"ה AMSTERDAM, Nisan 2, 5709
PL. PARKLAAN 9 April 1st, 1949

The Most Referend Rabbi I.Schneersohn
Of Lubawitz
770 Eastern Parkway
BROOKLYN 13.N.Y.

Dear Sir,

We beg to acknowledge receipt of your letter of Adar 8 in which you write us about the Jewish children, being left behind after the war.

We are very sorry to have to inform you that we also know alas that Jewish children fall among non-Jewish hands, but we can tell you that several Jewish organizations in Holland are doing their utmost to bring about something for these children with the Netherlands authorities, but alas not always to good purpose as desired by us.

These days we expect a new action will be enacted again here and we hope ב"ה to good purpose.

We have appreciated your letter very much and we are grateful to you that you are so very much interested in the Jewish community in Holland.

Thanking you once more, we remain, Dear Sir,

Yours very truly,

The managing-board of the Jewish
Community of Amsterdam

~~President.~~
Secretary

בס״ד

Dear Family and Friends:

Thank you for joining us at our Simcha! May Hashem grant that we meet only at happy occasions.

We are pleased to share with you "The Rescue of Jewish Children Hidden in Holland During WWII", a collection of correspondence between the Lubavitcher Rebbe, Rabbi Joseph Isaac Shneersohn, o.b.m., and the Queen of Holland, Holland's Minister of Justice, the War Orphans Committee, and Holland's Jewish community.

May we go from this joyous occasion to the ultimate simcha: the imminent and complete Geulah.

Menachem Mendel and Devorah Esther

THE RESCUE
OF JEWISH CHILDREN
HIDDEN IN HOLLAND
DURING WWII

a collection of correspondence
between the Lubavitcher Rebbe,
Rabbi Joseph Isaac Shneersohn, o.b.m.
and the Queen of Holland
Holland's Minister of Justice
the War Orphans Committee
and Holland's Jewish community

*

Presented at the wedding celebration of

Dvora Ester to Menachem Mendel שיחיו
Levine

13 Sivan 5767 – 30 May 2007